

Na podlagi prvega odstavka 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg) Vlada Republike Slovenije izdaja

O D L O K

o razglasitvi Dvorca Gutenbuchel s parkom v Ravnah pri Šoštanju za kulturni spomenik državnega pomena

1. člen

(1) Za ohranitev avtentičnosti celote, povečanje prepoznavnosti in zagotovitev primerne javne kulturne rabe se enota dediščine Ravne pri Šoštanju - Dvorec Gutenbuchel s parkom (EŠD 4333) razglasi za kulturni spomenik državnega pomena (v nadaljnjem besedilu: spomenik).

(2) Spomenik iz prejšnjega odstavka ima izjemen kulturni pomen za Republiko Slovenijo kot pomembna zgodovinska lokacija, krajinskoarhitekturni in arhitekturni spomenik ter kot prostorska dominantna.

(3) Spomenik iz prvega odstavka tega člena je kulturni spomenik s krajinskoarhitekturnimi, umetnostnimi in zgodovinskimi vrednotami.

2. člen

(1) Vrednote, ki utemeljujejo razglasitev dvorca Gutenbuchel s parkom za spomenik državnega pomena, so:

- na izbrani lokaciji pri naselju Ravne pri Šoštanju je bil že v 16. stoletju dokumentirano postavljen manjši dvorec Gutenbuchel ali Marovška graščina. Leta 1575 je bil njegov lastnik Balthasar Wagen, tedanji posestnik Velenjskega gradu;
- dvorec je bil v letih od 1925 do 1945 v lasti družine Woschnagg/Vošnjak, ki je ključno vplivala na industrijski razvoj Šoštanja, zlasti z ustanovitvijo in vodenjem usnjarne;
- v osnovi poznosrednjeveški dvorec je bil preurejen po načrtih arhitekta Alfreda Kellerja in parkovne površine razširjene v obdobju med obema vojnama;
- solastnica dvorca Marianne Woschnagg, diplomantka dunajske visoke umetnostne šole, je z avtorskimi posegi dodatno oblikovala sedanjo podobo parka;
- dvorec s parkom je najbolje ohranjena tovrstna celota v regiji in ima potencial, da se s svojimi promocijskimi dejavnostmi, razstavami in drugim delovanjem razvije v pomembno kulturno žarišče območja.

(2) Varovane sestavine spomenika so:

- prostorska podoba: lokacija (avtentičnost lokacije); prostorska celovitost (ohranjenost neposredne okolice, ohranjenost odprtega prostora, izraženost zgodovinsko pogojenih

- in utemeljenih meja v prostoru; vsebinska, funkcionalna in prostorska povezanost; nedeljiva celota dvorca s parkom); vedute (varovani pogledi iz južne in vzhodne smeri);
- prostorska zasnova: zasnova širšega prostora (parcelacija, razmerje med pozidanim in nepozidanim prostorom, stavbe/objekti: dvorec, gospodarsko poslopje, vrtnarjeva hiša z rastlinjakom, drvarnica, pripadajoč prostor: poti, dostop, dovoz, parkovne površine);
- arhitekturne prvine: tlorisni gabarit (z morebitnimi starejšimi gradbenimi fazami); višinski gabarit; konstrukcijska zasnova (vključno s kovinsko in stekleno konstrukcijo rastlinjaka); arhitekturni členi (arkada, balkona, terasa, altan, stolpič, fasadne členitve v ometu); kompozicija fasad (razmerje med fasadnimi površinami in stavbnimi odprtinami); likovne prvine (kipa na fasadi stolpiča dvorca); fasadni detajli (letnici na fasadi vrtnarjeve hiše); strešna konstrukcija, oblika in naklon strešin; kritina; arhitekturne, likovne, funkcionalne prvine strehe (dimnik, frčada in strelovod na dvorcu);
- stavbno pohištvo: vrata; okna (vključno s polkni, roletami in kovanimi mrežami);
- avtentična gradiva;
- oblikovanost notranjščine: reprezentančni prostori (salon v pritličju in soba v nadstropju dvorca); komunikacije (vhodna veža, avla, stopnišče in hodnik dvorca); obdelava prostorov (dvorec: stenski opaž, tramovni strop, stenske in talne keramične glazirane in neglazirane ploščice, parket; vrtnarjeva hiša z rastlinjakom: beton, parket); arhitekturne, likovne in druge prvine notranjščine (po inventarnem popisu); notranja oprema (po inventarnem popisu);
- vrtnoarhitekturna zasnova: zasnova in kompozicija (osno terasasta zasnova, povezanost posameznih teras s stopnišči in rampami, grajenimi objekti, trato, skupinami grmovnic, drevesnimi gruči, drevoredi, drevesnim rondojem, parkovnim gozdom); velikost (avtentična površina); historična zasnova (v slogu historizma; območje s potencialom za rekonstrukcijo zelenjavnega vrta, bazena, vratarnice in vstopnega drevoreda);
- vrtnoarhitekturne prvine: objekti (po inventarnem popisu, vključno z likovno arhitekturnimi prvinami in avtentičnimi gradivi); historična oprema (po inventarnem popisu, vključno z avtentičnimi gradivi); grajene strukture (poti, steze, dovoz, dvorišče, škarpa, terasa, stopnišča, rampe, robniki, kanalete, vključno z avtentičnimi gradivi); drevesa in grmovnice (ekzotične drevesne vrste, grmovne vrste, drevoredi, živice); oblikovane površine (cvetlične gredice, obroba/bordura gredic, zasnova zelenjavnega vrta, trate, parkovni gozd, drevesne vrste, gozdni rob); rastišče rastlin in dreves;
- funkcionalna zasnova: namembnost (vključno s historično namembnostjo vrtnih površin); razporeditev prostorov;
- arheološke ostaline (srednjeveški dvorec).

(3) Inventarni popis iz prejšnjega odstavka (dokument z oznako NC: 1095/20 z dne 25. 5. 2020) hranijo ministrstvo, pristojno za kulturno dediščino (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljnjem besedilu: zavod) in Muzej Velenje (v nadaljnjem besedilu: pristojni muzej).

3. člen

(1) Spomenik obsega nepremičnine: parcele št. *185/1, *250, 1234/10, 1234/11, 1234/15, 1234/5, 1234/8, 1234/9, 1237/2, 1237/3, 1237/5, 1237/6, 1237/7, 1237/8, 1237/9, 1239/1, 1242/1, 1242/2, 1243/1, 1247/4, 1247/8, 1258/1 (južni del s parkovno zasnovo), 1492/5, 1492/6, 1492/7 (južni del, ob parcelah št. 1237/8, 1239/1 in 1257/2, vse k. o. 949 Ravne), 1495/18 (južni del, ob parceli št. 1257/5, k. o. 949 Ravne), 1495/19, 1495/5, 1495/6 in 1495/7, vse k. o. 949 Ravne, ter stavbe št. 967, 968, 969, 970, 971 in 1092, vse k. o. 949 Ravne.

(2) Vplivno območje obsega nepremičnine: parcele št. 1234/12, 1234/13, 1235/1, 1235/2, 1247/5, 1247/6, 1247/7, 1253, 1254, 1256/9, 1257/1, 1258/1 (severni in osrednji del), 1492/7

(severni del, ob parceli št. 1257/1, k. o. 949 Ravne), 1510/1, 1510/2 in 1510/3, vse k. o. 949 Ravne.

(3) Meji spomenika in njegovega vplivnega območja sta določeni na digitalnem katastrskem načrtu (datoteka z dne 8. novembra 2021; izvorno merilo 1 : 2880) in vrisani na temeljnem topografskem načrtu v merilu 1 : 5000.

(4) Izvirnika načrtov iz prejšnjega odstavka hranita ministrstvo in zavod.

4. člen

(1) Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- ohranjanje vseh varovanih sestavin iz drugega odstavka 2. člena tega odloka;
- pred posegi v prostor oziroma zemeljske plasti na parceli št. *185/1, k. o. 949 Ravne, je treba opraviti predhodne arheološke raziskave za določitev vsebine in sestave najdišča, na podlagi katerih se določijo nadaljnje usmeritve za ohranjanje in varovanje arheoloških ostalin. V primeru izjemnega odkritja, predvsem ostankov grajenih struktur, je treba ostaline ohraniti ali prezentirati na mestu odkritja;
- prepoved predelav, poškodovanja ali uničevanja objektov in grajenih struktur;
- prepoved odkopavanja, nasipavanja ali drugih večjih posegov v parkovne površine, razen kadar je to potrebno za uporabo, delovanje, ohranjanje in prezentacijo spomenika ter skladno s kulturnovarstvenimi pogoji zavoda;
- prepoved odstranjevanja, uničevanja ter poškodovanja trajnic, drevja ali grmovja (veje, debla ali korenine) na parkovnih površinah, razen kadar je to neizogibno glede na zdravstveno stanje rastlin ter skladno z arboristično analizo in kulturnovarstvenimi pogoji zavoda;
- prepoved strnjenih posegov drevja in drugih večjih posegov v gozd (npr. večje gozdne vlake, gozdne ceste). Dovoljeno je izbiralno redčenje drevja oziroma sanitarna sečnja, ki pa se mora sanirati in območje ponovno pogozditi;
- prepoved uničevanja, poškodovanja, odnašanja predmetov in trgovanja s predmeti, ki so ovrednoteni kot del spomenika;
- prepoved postavljanja ali gradnje začasnih ali trajnih objektov, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo ter nosilci reklam, razen kadar so ti potrebni za uporabo, delovanje, ohranjanje in prezentacijo spomenika ter skladni s kulturnovarstvenimi pogoji zavoda;
- prepoved vožnje z motornimi vozili, razen za potrebe vzdrževanja, oskrbe, raziskovanja, intervencij in zagotavljanja organizirane dostopnosti spomenika ter izvajanja kmetijske in gozdarske dejavnosti;
- prepoved onesnaževanja in odlaganja odpadkov;
- možnost rekonstrukcije najbolj kakovostnih historičnih elementov spomenika;
- redni in strokovni monitoring, ki ga opravlja zavod;
- redno in strokovno vzdrževanje vrtnoarhitekturnih prvin, vključno z redno košnjo, obrezovanjem grmovja in drevja ter preprečevanjem divjega zaraščanja;
- uporabo za namene, ki so skladni z družbenim pomenom spomenika;
- omogočanje znanstvenoraziskovalnih in učno-demonstracijskih del, ki prispevajo k boljšemu poznavanju spomenika in povečanju njegove pričevalnosti. Priporočeno je, da se ustrezen prostor nameni predstavitvi družine Woschnagg.

(2) Za vplivno območje velja varstveni režim, ki določa:

- ohranjanje značilne krajinske (odprti travniki, strnjeni mešani gozd) in poselitvene (gospodarska poslopja, ki so pripadala dvorcu) tipologije;
- ohranjanje vedut na spomenik kot prostorsko dominantno;
- prepoved onesnaževanja in odlaganja odpadkov;

- prepoved postavljanja ali gradnje začasnih ali trajnih objektov, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo ter nosilci reklam, razen kadar so ti potrebni za uporabo, delovanje, ohranjanje in prezentacijo spomenika ter skladni s kulturnovarstvenimi pogoji zavoda. Prepoved postavljanja ali gradnje začasnih ali trajnih objektov ne velja za parcele št. 1235/1, 1235/2, 1235/13 in 1235/14, vse k. o. 949 Ravne, na katerih je dopustna gradnja v skladu z določbami prostorskega akta Občine Šoštanj in s kulturnovarstvenimi pogoji zavoda;
- prepoved strnjenih posekov drevja in drugih večjih posegov v gozd, ki bi vplivali na veduto spomenika.

5. člen

Lastnik, posestnik in upravljavec spomenika morajo v sorazmerju s svojimi zmožnostmi omogočiti javnosti predstavljanje in brezplačno dostopnost spomenika najmanj trikrat na leto: ob kulturnem prazniku 8. februarja, 3. decembra in ob dnevih evropske kulturne dediščine. Javni dostop ne sme ogrožati varovanih sestavin spomenika.

6. člen

Za vse posege v spomenik in njegovo vplivno območje je treba predhodno izpolniti kulturnovarstvene pogoje in pridobiti kulturnovarstveno soglasje zavoda, razen če zakon ne določa drugače.

7. člen

(1) Strokovne naloge v zvezi z varstvom in ohranjanjem premičnih delov spomenika opravlja pristojni muzej.

(2) Kakršen koli poseg v premične dele spomenika je mogoč le ob predhodnem soglasju pristojnega muzeja in zavoda.

8. člen

Lastnik ali upravljavec kulturnega spomenika izvaja naloge na podlagi načrta upravljanja, ki ga pripravi s strokovno pomočjo zavoda.

9. člen

Država ima predkupno pravico na naslednjih parcelah v vplivnem območju spomenika: parcele št. 1234/12, 1234/13 in 1258/1 (severni in osrednji del parcele oziroma del, ki ne leži v spomeniku), vse k. o. 949 Ravne.

10. člen

(1) Spomenik se označi s predpisano oznako skladno s predpisom, ki ureja označevanje kulturnih spomenikov, tako da ta ne krni zgodovinske podobe ali posameznih delov spomenika.

(2) Število in mikrolokacijo oznak določita v soglasju zavod in lastnik ali upravljavec.

11. člen

Izvajanje tega odloka nadzira inšpektorat, pristojen za kulturno dediščino.

12. člen

V skladu s tretjim odstavkom 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg) se v zemljiški knjigi po uradni dolžnosti zaznamuje status kulturnega spomenika na nepremičninah, navedenih v prvem odstavku 3. člena tega odloka, in status vplivnega območja spomenika na nepremičninah, navedenih v 9. členu tega odloka.

KONČNA DOLOČBA

13. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 00704-153/2022
Ljubljana, dne 10. maja 2022
EVA 2021-3340-0065

Vlada Republike Slovenije
Janez Janša
predsednik